

Indicator	
	Kansen voor natuur
Meting	
	Gesaneerde vismigratieknelpunten in het Schelde-estuarium
Beleidscontext	
<p>Benelux-beschikking M (2009) 1 ter vervanging van Benelux-beschikking M (96) 5</p> <p>EU Kaderrichtlijn Water (Richtlijn 2000/60/EC)</p> <p>EU Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)</p> <p>Langetermijnvisie Schelde-estuarium</p>	
Waarom deze meting?	
<p>Heel wat kunstwerken zoals stuwen, watermolens, sluizen en bruggen leiden tot een versnippering van het waterloppennetwerk. Soorten die via het water moeten migreren, worden op die manier belemmerd. Het streefbeeld 2030 van de Langetermijnvisie Schelde-estuarium beoogt een gezond en dynamisch estuarien ecosysteem met een compleet voedselweb waarin alle kenmerkende functies vertegenwoordigd zijn. Het streefbeeld verwijst expliciet naar het wegnemen van barrières voor doortrekkende vissen zodat trekvisen zich kunnen verplaatsen tussen potentiële leefgebieden in het Schelde-estuarium.</p> <p>In 1996 keurden de Ministers van de Benelux Economische Unie de Benelux-beschikking (M (96) 5) goed, die stelde dat de verdragspartijen vóór 1 januari 2010 vrije vismigratie in de Benelux-stroomgebieden mogelijk moesten maken. Na enkele jaren bleek dat heel wat knelpunten ondertussen waren weggewerkt maar dat de voorziene timing niet haalbaar was. In 2009 werd deze beschikking dan ook herzien, en nieuwe prioriteiten⁽¹⁾ en streefdoelen (zie streefdoelen) op basis van belangrijke migratieroutes en ecologisch waardevolle gebieden vastgelegd in de beschikking (M (2009) 1).</p> <p>Het verzekeren van een goede vismigratie vormt ook een belangrijke schakel voor het bereiken van doelstellingen in het kader van de Europese Habitatrichtlijn (de bescherming en instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna binnen de Europese Unie, waaronder een aantal vissoorten; zie meting 'Staat van instandhouding (SVI) van de soorten van de Habitatrichtlijn in het Schelde-estuarium') en de Europese Kaderrichtlijn Water (de/het goed(e) ecologisch(e) toestand/potentieel van de oppervlaktewateren; zie meting 'Ecologische toestand/potentieel van de oppervlaktewateren in het Schelde-estuarium').</p>	
Streefdoel(en)	
<p><u>Oude Benelux-beschikking M (96) 5:</u></p> <p>2010: vrije migratie is mogelijk voor alle vissoorten in alle hydrografische stroomgebieden van de Benelux</p> <p><u>Nieuwe Benelux-beschikking M (2009) 1:</u></p> <p>Eind 2015: 90 % van de hindernissen van eerste prioriteit en 50 % van de hindernissen van tweede prioriteit zijn weggewerkt</p> <p>Eind 2021: de overige hindernissen van eerste prioriteit zijn weggewerkt en nog eens 25 % van de hindernissen van tweede prioriteit zijn weggewerkt</p> <p>Eind 2027: de overige hindernissen van tweede prioriteit zijn weggewerkt</p>	

Parameters		
(i)	Jaarlijks cumulatief percentage gesaneerde vismigratieknelpunten in het Schelde-estuarium	
Ruimtelijk bereik		
NL		VL
Studiegebied van het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium ⁽³⁾		Studiegebied van het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium ⁽³⁾
Temporeel bereik		
NL		VL
Eerste meting 2009, vanaf dan jaarlijks		Eerste meting 2009, vanaf dan jaarlijks
Databronnen NL		
<p>Dataverancier:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sportvisserij Nederland - Waterschap Zeeuwse Eilanden en waterschap Zeeuws-Vlaanderen, afdeling Beleid waterbeheer <p>Contactpersoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niels Brevé (breve@sportvisserij nederland.nl) - Wouter Quist (wj.quist@wze.nl), Beleidsmedewerker ecologie <p>Toegankelijkheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Data op te vragen bij aangegeven contactpersonen - Data vrij raadpleegbaar op: http://www.vismigratie.nl <p>Formaat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MS Excel 		
Databronnen VL		
<p>Dataverancier:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), Afdeling Operationeel Waterbeheer <p>Contactpersoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koen Martens (k.martens@vmm.be) <p>Toegankelijkheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Data op te vragen bij aangegeven contactpersoon - Data vrij raadpleegbaar op: http://www.vismigratie.be <p>Formaat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MS Excel 		
Methodologie NL - VL		
Stappen		Producten
1	Identificeer alle vismigratieknelpunten die	Aantal vismigratieknelpunten in het

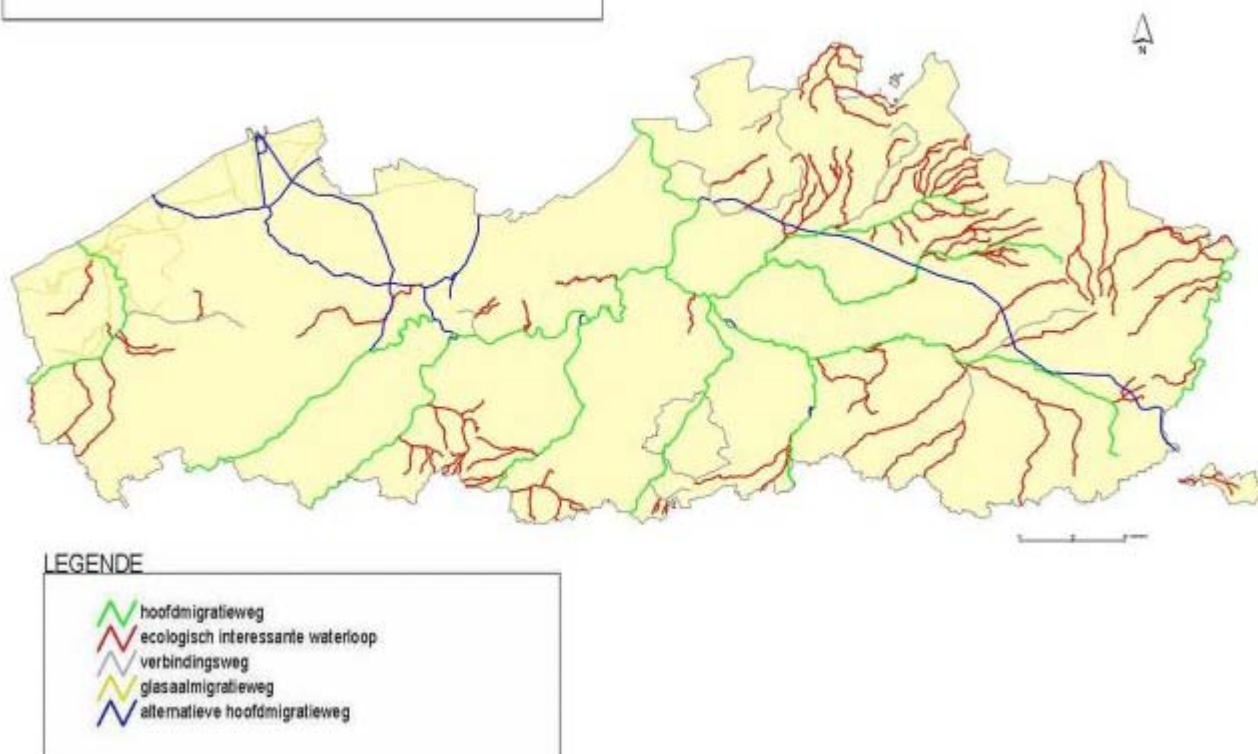
	behoren tot het studiegebied van het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium (uitgebreid in het kader van de opvangfunctie voor water) ⁽²⁾ .	Schelde-estuarium.
2	Bepaal, jaarlijks, het totaal cumulatief aantal gesaneerde vismigratieknelpunten in het studiegebied (zoals geïdentificeerd in stap 1).	Jaarlijks cumulatief aantal gesaneerde vismigratieknelpunten in het Schelde-estuarium.
3	Deel, per jaar, het resultaat van stap 2 door het resultaat van stap 1 en vermenigvuldig dit met 100.	<u>Jaarlijks cumulatief percentage gesaneerde vismigratieknelpunten in het Schelde-estuarium.</u>
Betrouwbaarheid en vergelijkbaarheid van data en methodologie		
<p>De opbouw van de datasets voor Vlaanderen en Nederland zijn vrij gelijkaardig: ze bevatten telkens een overzicht van de vismigratieknelpunten, geïdentificeerd aan de hand van: de naam van de waterloop, coördinaten van het knelpunt, type knelpunt en prioritisering. Nederland maakt ook nog een koppeling met de oppervlaktewaterlichamen zoals geïdentificeerd in de stroomgebiedbeheerplannen ten behoeve van de Kaderrichtlijn Water en een aanduiding van de periode waarin het knelpunt zal worden opgelost. Op Benelux-niveau zijn echter geen afspraken gemaakt om tot een geïntegreerde en gestandaardiseerde databank te komen.</p>		
Uitwerking van de meting: verbetering en toekomst		
<p>De inventarisatie van vismigratieknelpunten in Nederland gebeurt reeds sinds 2004 door de verschillende waterschappen, doch elk met hun eigen methodiek en systematiek. Er kan geen tijdsreeks worden opgemaakt van de knelpunten die ondertussen gesaneerd zijn omdat de databank op Nederlands niveau nog maar sinds kort (2008) wordt samengesteld. Eerdere versies zijn niet beschikbaar. In de toekomst zal hier wel rekening mee worden gehouden.</p> <p>Voor Vlaanderen is informatie over de vismigratieknelpunten beschikbaar sinds 2001, maar in het Vlaamse deel van het Schelde-estuarium werd tot in 2009 nog geen enkel knelpunt gesaneerd waardoor geen trend gevisualiseerd kan worden.</p>		
Actualisatie		
<p>De voortgang met betrekking tot het opheffen van vismigratieknelpunten in Vlaanderen kan vanaf 2009 jaarlijks worden opgevraagd bij de VMM.</p> <p>De voortgang met betrekking tot het opheffen van vismigratieknelpunten in Nederland kan vanaf 2009 jaarlijks worden opgevraagd bij sportvisserij Nederland en of Waterschap Zeeuws-Vlaanderen, Waterschap Zeeuwse Eilanden.</p>		

Opmerkingen

(1)

In het kader van de oude Benelux-beschikking hebben Vlaanderen en Nederland een prioriteitenkaart voor het herstel van vismigratie opgesteld. Deze prioriteitenkaart wordt, in het kader van de nieuwe Benelux-beschikking, ten laatste tegen juni 2010 herzien op basis van belangrijke migratieroutes en ecologisch waardevolle gebieden.

Netwerk van prioritaire waterlopen voor het herstel van vrije vismigratie

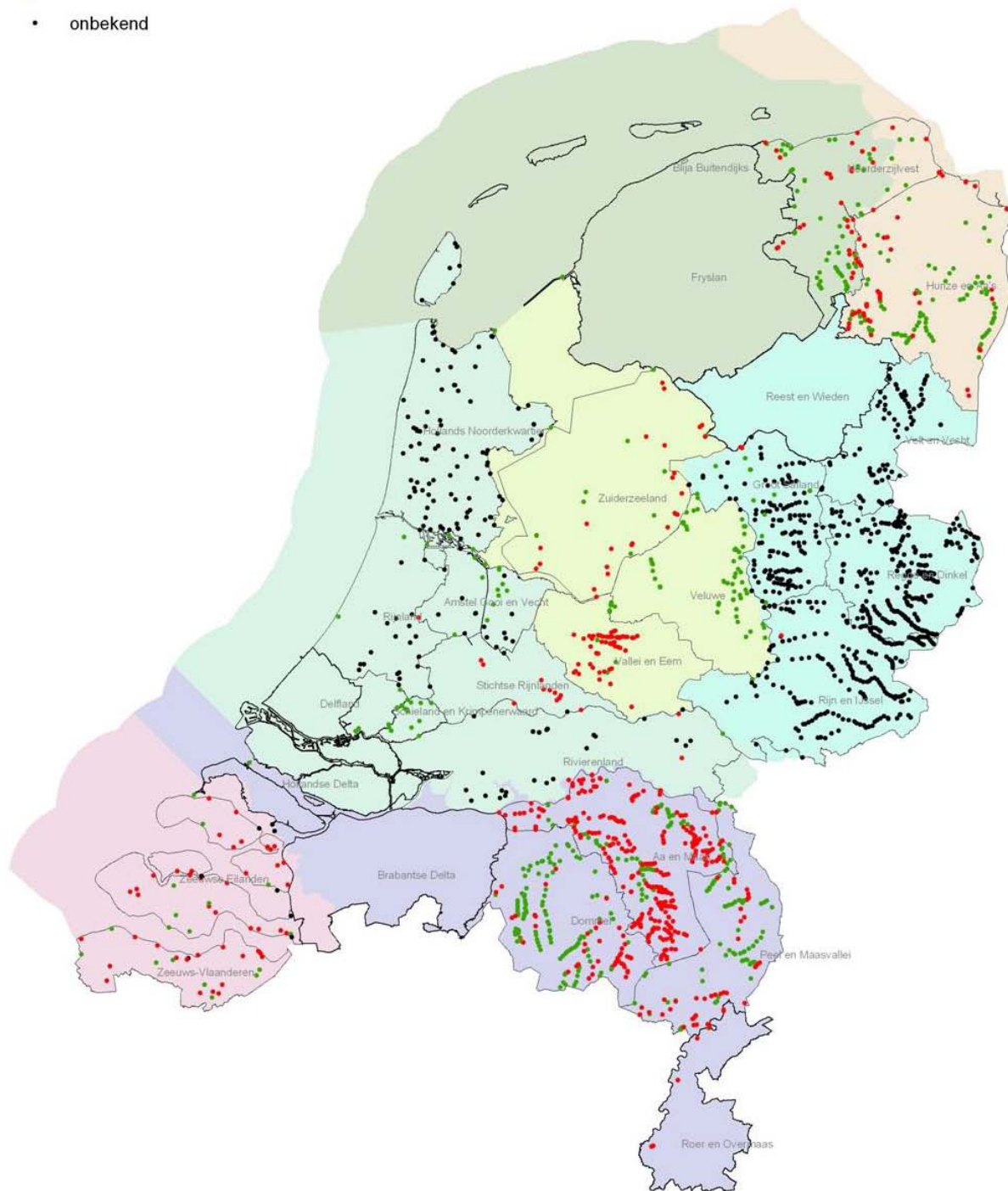

Figuur 1 : Prioriteitenkaart van te saneren waterlopen met betrekking tot vismigratie voor Vlaanderen.
Bron: <http://www.vismigratie.be>, geraadpleegd op 4/01/2010

Prioritering vismigratieknelpunten 2007 Sportvisserij Nederland

prioritair

- ja
- nee
- onbekend

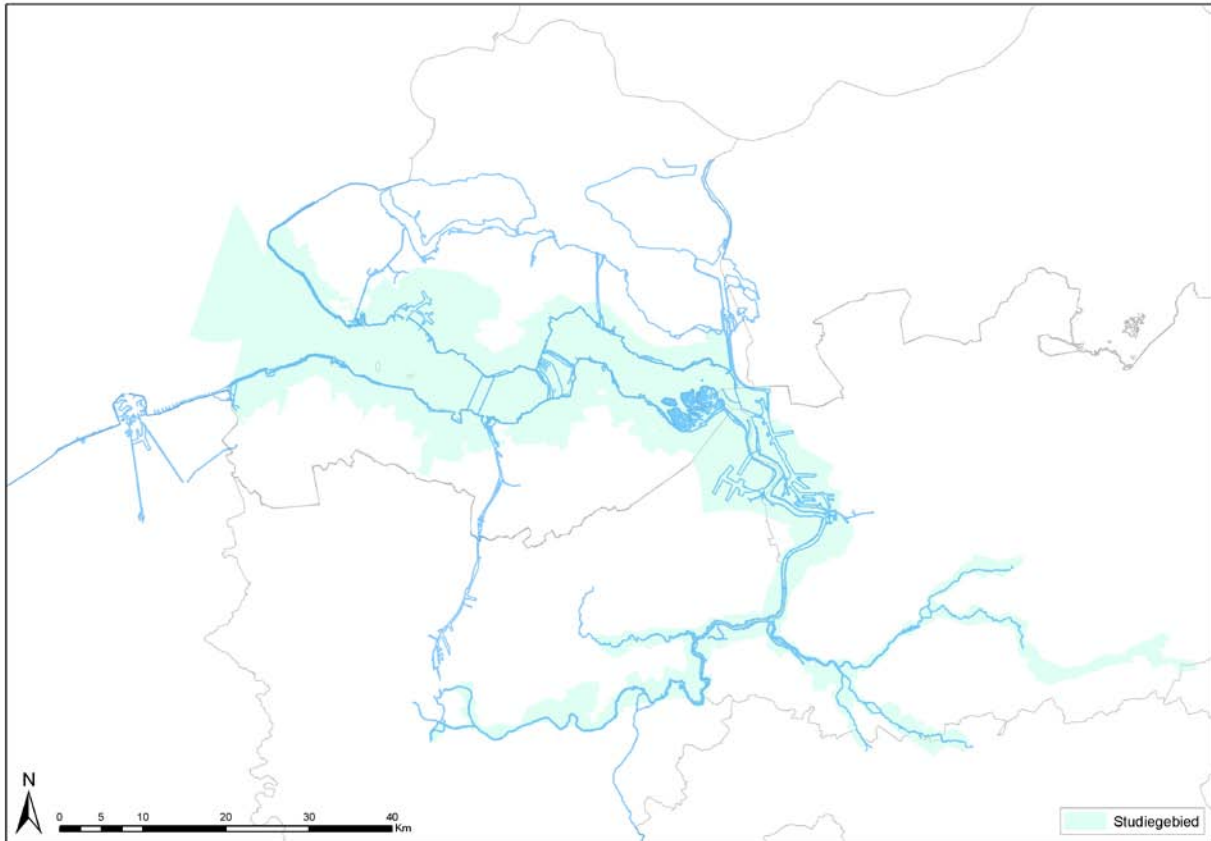
Figuur 2: Prioriteitenkaart (2007) van te saneren knelpunten met betrekking tot vismigratie voor Nederland. Bron: Niels Brevé, Sportvisserij Nederland

(2)

Het studiegebied van het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium (uitgebreid in het kader van de opvangfunctie voor water).

Van den Bergh, E.; Van Damme, S.; Graveland, J.; de Jong, D.J.; Baten, I.; Meire, P. (2003). Studierapport natuurontwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de Ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium; Op basis van een ecosystemeanalyse en verkenning van mogelijke maatregelen om het streefbeeld Natuurlijkheid van de Lange Termijn Visie te bereiken. Werkdocument RIKZ, 2003.825x. [S.n.]. 99 + annexes pp., [details](#)

Couderé, K.; Vincke, J.; Nachtergaele, L.; Van den Bergh, E.; Dauwe, W.; Bulckaen, D.; Gauderis, J. (2005). Geactualiseerd Sigmoidplan voor veiligheid en natuurlijkheid in het bekken van de Zeeschelde: synthesesnota. Waterwegen & Zeekanaal NV: Antwerpen, Belgium. II, 74 pp., [details](#)

Figuur 3: Kaart van het studiegebied van het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium (uitgebreid in het kader van de opvangfunctie voor water)